

ALGEMEEN

Titel	Geld en je leven! Een interactieve lifestyle belevenis
Auteurs	Teksten: Perspekt, Haarlem
Uitgever	Geld en je leven! is een coproductie van Het Geldmuseum en de Nederlandsche Bank Het Geldmuseum Leidseweg 90, 3531 BG Utrecht DNB Postbus 98 1000 AB AMSTERDAM http://www.dnb.nl onderwijs@dnb.nl 020 - 5242304
Jaar van uitgave	2008
Doelgroep	Leerlingen van 12 tot 16 jaar: primair onderwijs bovenbouw (groep 8), vmbo onder- en bovenbouw (leerjaar 1 t/m 4), havo/vwo (leerjaar 1 t/m 4) .
Korte beschrijving en samenstelling	<i>Geld en je leven!</i> is een interactieve lifestyle belevenis voor jongeren van 12 tot 16 jaar over geld. De Experience (belevenis) is opgezet in de vorm van filmclips die samen een soap vormen; deze is geschreven door de auteurs van 'Goede Tijden, Slechte Tijden'. Centraal daarin staat het levensverhaal van drie jonge mensen (16, 21 en 22 jaar). Bezoekers bepalen waar zij het geld van de hoofdrolspelers aan uitgeven. Zo beïnvloeden de 'spelers' het leven van de hoofdpersonen. De belangrijkste boodschappen zijn: 'Ga bewust om met geldzaken. Geef het een plek in je leven. Denk vooraf na over de gevolgen van je beslissingen'. De interactieve tentoonstelling kan worden bezocht in het bezoekerscentrum van De Nederlandse Bank te Amsterdam (alleen op werkdagen). Voor klassenbezoek is reservering vereist.
Geanalyseerde onderdelen	De Experience en de flyer 'Help! Ik ben blut...' Voor meer informatie klik hier .
Uitgangspunten en doelstellingen	Het doel is leerlingen van groep 8 van de basisschool en het voortgezet onderwijs (doelgroep 12 tot 16 jaar) uit te dagen na te denken over wat zij met hun geld doen en wat geld eigenlijk met hen doet.
Korte beschrijving van visie op financiële educatie	Financiële educatie van jongeren is van groot maatschappelijk belang. Immers, steeds meer jongeren hebben schulden. 'Geld en je leven!' speelt hier op in. De belangrijkste boodschappen zijn: 'Ga bewust om met geldzaken. Geef het een plek in je leven. Denk vooraf na over de gevolgen van je beslissingen'. En dat niet op een belerende manier, want jongeren mogen alles zelf ontdekken. Daarbij leent 'Geld en je leven!' zich heel goed voor

	een vakoverschrijdende aanpak, waarbij leerlingen oefenen met samenwerken en discussiëren.
--	--

INHOUDELIJKE ASPECTEN

Kennis en inzicht

Veel van de onderwerpen van het kernconcept Kennis en inzicht worden als bekend verondersteld en daarom niet expliciet aangeboden.

In de Experience worden herkenbare situaties gecreëerd waarin leerlingen individueel of in groepjes een aantal financiële keuzen moeten maken. Zo krijgen de hoofdrolspelers vragen via SMS, internet, e-mail of mobiele telefoon voorgelegd waar de 'spelers' van het spel over moeten beslissen. 'Wil je meer dagen werken bij Squash & Wellness?', 'Wil je (betaalde) bijles van je juf Engels?', visual 'Afschrift van een bank met daarop de storting maandbedrag studiefonds' zijn voorbeelden hoe beslissingen genomen kunnen worden (of eerder gemaakt zijn) over inkomsten en uitgaven gedaan kunnen worden.

Sparen, lenen en schulden zijn financiële onderwerpen die in meerdere scènes aan bod komen. Zo ontvangt Joshua een brief van de Rabobank over de automatische afschrijving van de Rabobank en wordt Emily nog eens door haar vader gewezen op het afbetalen van haar schuld.

Vaardigheden

Het interactieve spel biedt volop mogelijkheden om (het begin van) een aantal geformuleerde vaardigheden aan te leren. Nadat de speler een keuze voor de hoofdrolspeler heeft gemaakt wordt direct feedback gegeven; het oplopen of afnemen van de hoeveelheid geld/schuld en de mate van tevredenheid (het gaat ook om '...je leven!').

Voor de gehele doelgroep worden meerdere vaardigheden 'geïntroduceerd' of 'praktisch' inzichtelijk gemaakt. Aan de hand van vele praktische, en voor de doelgroep (vooral de vo-doelgroep) herkenbare situaties worden situaties voorgelegd als 'geld verdienen door middel van een bijbaantje', 'verwerven van (meer) inkomen (onder andere via internet sparen maar ook pokeren), gebruik pinpas, schulden (incassobureau) en 'de invloed van peers'. Welke keuze maak jij? is daarbij de centrale vraag.

Niet alle onderwerpen worden expliciet aangeboden. De situaties bieden de docent voldoende mogelijkheden om daar in een later stadium op terug te komen.

Bewustzijn

De diverse situaties die de spelers voorgelegd krijgen, doen steeds een beroep op het bewustzijn rondom financiële onderwerpen. Zo zal bijvoorbeeld een brief van de woningbouwvereniging aan Emily (huur, gas, water en licht) of de mogelijkheid om studiefinanciering aan te vragen, de leerling bewust maken dat er in de nabije toekomst onkosten maar ook financiële ondersteuning is voor zelfstandig wonen en/of studeren.

'Deelname aan een witte tandenplan' of het direct uitgeven van je verdiende geld of het opzij leggen voor de wintersport doen een beroep op het bewustzijn; respectievelijk de balans tussen noodzakelijke en gewenste uitgave of nut van sparen voor een groter doel.

Ook ethische onderwerpen komen aan bod: kies je voor het helpen van je opa in de moskee of voor het verdienen van geld?

DIDACTISCHE ASPECTEN

Je geld en je leven! sluit aan op zowel economische als maatschappelijke vakken/thema's. In de Experience worden volop herkenbare situaties gecreëerd waarin leerlingen individueel of in groepjes een aantal financiële keuzen moeten maken. De hoofdrolspelers reflecteren regelmatig op de gemaakte keuzen: 'Dus jij werkt alleen voor geld? Denk ook aan je tevredenheidsmeter!' of 'Balen, je

moet bij de Belastingdienst altijd heel goed opletten dat je je aangifte op tijd instuurt. Aan 'sorry' doen ze helaas niet. Maar check ook goed of jij geen geld van ze tegoed hebt!

De Experience veronderstelt dat bepaalde kennis/inzichten bij de leerlingen aanwezig is. Ze biedt op haar beurt echter volop mogelijkheden om (direct) na het bezoek zelfstandig of als groep, binnen en/of buiten de school met financiële educatie aan de slag te gaan. In het aanvullende (hardcopy) materiaal staan bijvoorbeeld verwijzingen naar andere DNB-tentoonstellingen (zoals 'Geld, goud en economie') diverse DNB brochures (Geld & goud, De geschiedenis van ons geld) en verwijzingen naar materiaal van onder andere het Nibud (De Geldkoffer). Ook zijn er verwijzingen naar diverse websites opgenomen.

CONCLUSIES

De bezoekers van *Geld en je leven!* kunnen zich makkelijk identificeren met Moes, Joshua en Emily, de personages uit de soap en hun dilemma's. De Experience leert jongeren bewust om te gaan met geldzaken en vooraf na te denken over de gevolgen van hun beslissingen. Ze krijgen inzicht in de balans tussen inkomsten en uitgaven, staan bloot aan de verleidingen van reclame. De spelers worden geconfronteerd met het feit dat geld eindig is en dat er dus keuzes gemaakt moeten worden. Wat ze kiezen mogen de jongeren zelf weten, maar ze worden uiteindelijk wel geconfronteerd met de gevolgen van hun keuzes!

Geld en je leven! biedt leerlingen op een uitdagende, speelse manier de mogelijkheid om in een veilige omgeving zelf een aantal financiële beslissingen te nemen, zonder zelf de gevolgen daarvan te hoeven ondervinden; deze wordt in de 'slotaflevering van de soap' alsnog bekend gemaakt.

Van een aantal onderwerpen wordt kennis en inzicht reeds verondersteld.

Door de keuze van een identificatie met jongeren tussen 16 en 22 jaar zal het leereffect bij leerlingen voor het voortgezet onderwijs wellicht groter zijn dan voor het primair onderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs.

Geld en je leven! draagt bij aan veel van de leerdoelen financiële educatie zoals deze geformuleerd zijn voor de bovenbouw basisonderwijs en voor het voortgezet onderwijs. De Experience biedt een relatief groot aantal financiële onderwerpen aan maar legt deze niet expliciet uit.

Geld en je leven! kan een goede eerste aanzet zijn om geformuleerde leerdoelen te behalen, maar mag zeker niet gezien worden als een zelfstandig leermiddel dat een volledige dekking op de leerdoelen biedt.

Daarom wordt geconcludeerd dat een bezoek aan het bezoekerscentrum van DNB (en op termijn de mobiele tentoonstelling) zowel de leerlingen als docenten een goede basis biedt om vele facetten van de financiële educatie verder binnen en/of buiten de school uit te werken.